
ERDÉLY

PULZUS

A következő összeállítást a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar diákjainak független szemléjéből, a "Pulzus"-ból állítottuk össze. Nem érdektelen belenézni, hogy milyen gondok foglalkoztatják az erdélyi magyar hallgatókat.

MULTUNKRÓL -- JÖVŐNKÉRT

"Annyi a jogunk, amennyit ki tudunk harcolni. A nemzeti sors állandó harcot jelent."

Kurkó Gyárfás

Furcsa "lény" a történelem. Mint egy makacs gyermek, a tapasztaltak intésére rá sem hederítve, ismétli önmagát. Számtalanszor elköveti ugyanazt a félrelépést, jóllehet a körülmények gyakran kísértetiesen hasonlítanak egymásra. Miért? - hangzik a költői kérdés. Nem tudok rá választ adni. Egyet viszont tudok: Nevezetesen azt, hogy a jelenlegi történelmi állapot -- mert ismerjük be, hogy ami napjainkban történik, az történelem -- a jelenlegi állapot tehát sokban hasonlatos a 45 évvel ezelőttivel. Ennek érzékeltetésére néhány eseményt felelevenítenék.

Az 1945 február 6-án nyilvánosságra hozott Nemzetiségek Statutumája című törvény időlegesen elűzte az erdélyi magyarság egéről a Maniu-gárdák sötét felhőit. E törvény szerint minden állampolgár egyenlő fajra, nyelvre, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül. Az anyanyelv szabadon használható minden nemzetiség számára. A köztisztviselők nem kényszeríthetők nyelvvizsgára. Ahol a lakosság legalább 30 %-a nemzetiségi, ott a rendeleteket az ő nyelvükön is közzé kell tenni. Beadványaikat anyanyelvükön írhatják, az utcákon kötelező a kétnyelvű felirat.

Kolozsváron 1945 március 13-án Groza, román miniszterelnök magyarul szólt a kolozsvári magyarsághoz: "Az erdélyi testvériség sugárzó jövőjének virradatát látom itt, és kívánom, hogy miként az én lelkem csordulig tele van reménykedéssel, teljék meg az önök lelke is bensőséges érzélemmel az egymásra utaltság érzésével, magyar testvéreim!" Ezt követően az események kedvezően alakultak. A szép szavakat tettek követték: A debreceni magyar kormány tárgyalássorozatát indít 1945 márciusában Bukarestben. A hivatalos közlemény a következőket írja a tárgyalásokról: "...a miniszterelnök a maga részéről arra fog törekedni, hogy a román népben tudatosítsa a két ország közös érdekeinek politikai szükségességét. El kell érni, hogy Erdélyben ne csak a román nép, hanem vele egyenjogú félként a magyar nép is országhatártól függetlenül, igazi hazát és otthont találhasson..."

Nem sokkal ezután 1945 júniusában elrendelik a kolozsvári magyar tannyelvű egyetem szervezését Bolyai Magyar Tannyelvű Állami Tudomány Egyetem néven, az alábbi karokkal: bölcsészet, jog, közgazdaság, természettudomány, orvoslás, gyógyszerészet.

Mint ismeretes, az egyetem Orvosi kara helyszűke miatt nem Kolozsváron, hanem Marosvásárhelyen nyílt meg. Groza erre a tanévnyitóra is elutazott, ahol többek között ezt mondta: "Tudom, hogy román részről vannak -- sajnos különösen az úgynevezett értelmiségi körökből -- akik halálosan meg vannak sértődve, hogy magyar egyetemet létesítettünk. Azoknak, akik boldogtalanná akarják tenni ezt a két népet üzenem: hagyjanak minket békében! Román testvéreinknek, akik nem értik meg az idők szavát azt üzenem: vállalom a román nép színe előtt a felelősséget: vállalom azt is, hogy majd a román nép árulójának tartanak. A történelem nekem fog igazat adni". A Groza kormány széleskörű tevékenységet fejtett ki a román-magyar kapcsolat javítása érdekében. 1947 december 30-án Románia megszűnt királyság lenni, Groza befolyása fokozatosan visszaszorult a politikai életből. 1952-ben államelnök lett, de tevékenysége csak reprezentatív maradt..1958 januárjában bekövetkezett haláláig vallotta: "Amíg én helyemen leszek, mindent elkövetek, hogy a régi módszerek soha többé vissza ne térhessenek."

Sajnos ez nem sikerült neki. Az erdélyi magyarság felett ismét gyülekezni kezdtek a felhők. Az eseményeket tovább nincs szándékomban vázolni. A végeredményt mindenki jól ismeri.

Csupán fel szeretném hívni a figyelmet: a történelem sajnos ismétli önmagát. A történelmet viszont mi, emberek alakítjuk. E mérhetetlen felelősség tudatában cselekedjünk tehát.

Puskás Attila

J E L E N T É S

1990. március 6-án a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar és román tanárainak és diákjainak küldöttsége a bukaresti Oktatásügyi Minisztériumban Paul Cornea, a felsőoktatási ügyekkel foglalkozó miniszterhelyettessel, illetve Demény Lajos, a nemzeti oktatásért felelős alminiszterrel tárgyaltak a magyar diákok és tanárok követeléseiről.

Ezek a következők:

- a paritás elvének érvényesítése az egyetem vezetőségének (szénatus, karitanácsok) megválasztásában
- különlistás szavazás: románok külön, a magyarok külön választják meg képviselőiket
- magyar nyelvű elméleti és gyakorlati oktatás
- magyar tannyelvű csoportok létesítése, amely távlataiban biztosítja a magyar nyelvű oktatók utánpótlását
- külön beiskolázási szám a magyar nyelven tanulnivalók számára.

Történjen mindez azért, hogy a magyar oktatás érdekei ne legyenek kiszolgáltatva a román többség akaratának.

Válasz:

- összes kéréseinket visszautasították, és az egyetem vezetését illetően egy kompromisszumos ajánlat hangzott el, miszerint a szenátus mellett működjön egy olyan bizottság, amelynek a nemzetiségi oktatás kérdéseiben vétő joga van

- ennek következményeként a rákövetkező napon, március 7-én az OGYI magyar diákjai békés tiltakozásba kezdtek (ülősztrájk).

A fentiekben felsorolt azonnali megoldást igénylő kéréseken kívül követeljük az alábbi távlati problémák megoldását:

- az anyanyelvi oktatás intézményes -- nem csak jogi -- garanciát minden nemzetiség számára

- a Bolyai Egyetem visszaállítását az 1990-1991-es tanévtől, amelyhez az ÖGYI magyar tagozata önálló fakultsákként csatolódjék.

Tiltakozásunkat minden oktatási napon 8-14 között folytatjuk mindaddig, míg követeléseinket teljesítik.

1990. március 7.

K I N E K F Á J N A K A J O G A I N K ?

Ráadásul az alapvető jogaink? Például az anyanyelvi oktatás az óvodától az egyetemig?

Túlnyomó többségben a magyarok lakta vidékeken történtek olyan esetek, hogy 4-5, de sokszor csak két román tanuló miatt román tantervű osztályokat nyitottak és az osztály többi magyar ajkú gyermeke románul kellett tanuljon. Nem tiltakozhattunk! De bezzeg most annak a pár tanulónak a szülei tiltakoznak a "szeparatizmus" ellen. Kérdelem én, hogyan képzelték el: ezután is a 30 magyar románul fog tanulni, hogy ne legyen "szeparatista"?

A magyar középiskolák sorvasztása is hasonló eszközökkel folyt. Először megjelentek a román osztályok, majd ezek száma fokozatosan nőtt, aztán egy idő után már a magyar diákok is román osztályba kényszerültek. Voltak olyan román osztályok, melyekben csupa magyar tanult.

Az egyetemi oktatásról nem is szólok: annyit hangoztatták, hangoztattuk az utóbbi napokban, hogy semmi újat nem tudnék mondani.

Mi most vissza akarjuk kapni jogainkat. De úgy néz ki, hogy ez is fáj valakiknek. Valamiért úgy érzik, hogy ezáltal ők lesznek kevesebbek. Valakiknek, akik eddig többre tartották magukat minálunk. Valakiknek, akiknek fáj az igazi egyenlőség... Vajon mitől félnek az illetők? Attól hogy nem fogjuk ismerni az ország hivatalos nyelvét? Attól, hogyha különválnak a magyar és a román oktatás, akkor a külföld csak a magyar egyetemet fogja támogatni?

Attól, hogy szintkülönbség lesz a két egyetem között?

Mi igazán nem akarunk hátat fordítani nekik. Mi azt szeretnénk, hogy az eljövendő román és magyar (különálló) egyetemek között igazi baráti viszony jöhessen létre. De a barátsághoz két fél szükséges... És nem hinném, hogy elősegíti a barátságot az a tény, hogy a Liga megalakulása utáni első

ténykedése az volt, hogy nyilvánosan elítélte a Seres dr. katedrafőnöki tisztsége elleni tüntetésünket. És nem erősítik a barátságot a bentlakás ajtajára ragasztott gúnyos hangú kiáltványok sem. Nem is beszélve a megyei lapban megjelentetett gyalázkodó, uszító cikkekről.

Most pedig itt állunk kinyújtott jobbunkkal, értetlenül. Mert érthetetlen, hogyan van képe a megalakult Vatra Romanesca szervezetnek kígyóbékát ránk kiabálni, miközben ő nyíltan szeparatista, nacionalista, sovinszta megnyilvánulásokat enged meg magának. Mert az általa szervezett gyűlés és tüntetés ezt tanúsítja. És érthetetlen, hogyan jelenthetik ki azt, hogy márpedig ők garantálják, hogy nem lesz Marosvásárhelyen magyar orvosi egyetem.

Valakiknek fájnak a jogaink. Én pedig csak annyit mondhatok, hogy mi a jogainkat kérni fogjuk, ha kell, harcolni fogunk értük. Ők pedig jobban teszik, ha elismerik e jogokat, mert különben nem minket fog a világ ázsiainak nevezni.